

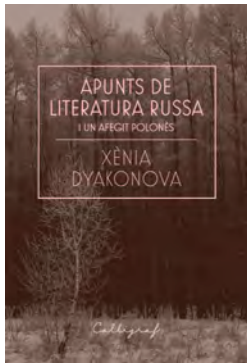
ELS CRÍTICS

literatura

JOSEP GRAS

A 'Apunts de literatura russa' Xènia Dyakonova (Sant Petersburg, 1985) traça amb vigoroses pinzellades el retrat d'unes obres i d'uns escriptors que amb el temps no han fet altra cosa que refermar la seva vàlua immarcescible. Amarades de la devoció de l'autora per la gran literatura, aquestes ressenyes esdevenen un poderós agulló per al lector

La profunditat del traç

Apunts de literatura russa i un afegit polonès

XÈNIA DYAKONOVA

Cal·lígraf
Figueres, 2020
304 pàgines

Tothom qui escriu ressenyes de llibres sap perfectament que l'equilibri intern de l'article és una de les fites més preuades i costoses d'aconseguir. Limitat per un nombre determinat de caràcters que condiciona el desenvolupament de les diferents idees, el crític —columnista, periodista cultural, etc.— es troba amb la dificultat de fer encabir dins de l'extensió marcada uns elements bàsics i garantir-ne una bona complementarietat. L'objectiu final prioritari és el de despertar l'interès del lector pel títol que es recomana —i per l'autor, lògicament—, sense descuidar el rigor en la presentació del llibre en qüestió.

Aquest és probablement l'encert principal del recull que signa Xènia Dyakonova, que aplega una setantena de peces breus, publicades en diversos mitjans tant escrits com digitals, en què l'autora d'origen rus i resident des de 2002 a Catalunya comenta obres destacades de grans escriptors de la literatura russa, des del segle XIX fins a l'actualitat.

Repartits en tres parts, cadascuna de les quals encapçalades amb una cronologia dels fets literaris i històrics més importants del període que abraça, els *Apunts de literatura russa i un afegit*

polonès —que van ser presentats en societat a principis d'aquest estiu, a la llibreria Documenta de Barcelona— dibuixen un mosaic completíssim de les veus poètiques i narratives més potents de les lletres eslaves, segons el criteri de Dyakonova. És una tria personal que neix, però, d'una mirada àmplia i polièdrica i que esdevé enormement representativa, amb una finalitat ben clara: "l'objectiu és, primer, informar sobre el conjunt d'obres russes que s'han publicat darrerament en català i castellà; i, segon, convidar el lector a llegir autors russos que ja coneix, o bé a descobrir-ne de nous", diu l'artífex del projecte en el pròleg del llibre.

Poeta (*Dos viatges*, 2020), traductora i crítica literària, Dyakonova té l'habilitat de fer interrelacionar dins de la ressenya aquells elements que esmentàvem abans, i combinar-los en la seva justa mesura. S'hi explica el més destacat de l'argument d'un títol —que no sempre, tal com matisa aquesta professora d'escriptura creativa, correspon als considerats "majors"—, sense desvelar-ne més del compte, però, alhora, emfasitzant-ne alguns aspectes. S'analitza el sentit del text, relacionant-lo amb el conjunt de l'obra de l'escriptor o escriptora. S'obser-

va el comportament d'un personatge i se'l compara amb altres de ficcions pròpies o alienes, copsant-ne sovint la influència i el llegat de plomes immortals com les de Dostoievski, Tolstoi o Txèkhov.

Dyakonova desenvolupa una informació contextual sobre cada autor, destacant-ne fets biogràfics significatius i situant-lo en el moment històric precís. En molts casos n'extreu una anècdota interessant o poc coneguda i la converteix en el fil conductor de l'article: Puixkin (s. XIX), Blok, Bulgàkov, Platónov (primera meitat del s. XX) o Liudmila Petruixévskaja i Iuri Buida (segona meitat del s. XX i inicis del XXI), protagonitzen alguns d'aquests exemples, d'entre una llarga llista de noms il·lustres. Tots ells configuren un paisatge literari d'una riquesa incommensurable.

Aleksandr Soljenitsin (1918-2008), el poeta Joseph Brodsky (1940-1996) o la bielorrussa Svetlana Aléksievitx (1948), tots tres guardonats amb el Nobel de literatura, centren igualment l'atenció de Dyakonova, que dedica diverses ressenyes a glossar el més rellevant de la seva trajectòria. També ells van denunciar, com molts dels seus predecessors, la decadència, el sofriment i l'alienació del ciutadà sota el jou del règim soviètic. La dissidència és el tret comú que va estigmatitzar figures de la talla d'Óssip Mandelstam, Anna Akhmàtova, Marina Tsvetàieva, Leonid Andréiev..., i tants d'altres dels quals la crítica i traductora d'autors com Nikolai Leskov i Vera Pàvlova en deixa constància al llarg d'aquestes pàgines.

Dyakonova completa aquesta revisió dels grans mestres russos amb la perspectiva de deu escriptors polonesos a qui admira i considera estretament emparentats amb els primers, entre els quals Czeslaw Milosz, Wislawa Szymborska o Adam Zagajewski, amb els quals va mantenir dues entrevistes el 2014 i el 2016, enormement il·lustratives del procés creatiu del poeta.

L'altre gran mèrit de Xènia Dyakonova, més enllà del coneixement que mostra de tots aquests grans creadors, rau en la devoció que la guia en tot moment i que, tal com explica en el darrer capítol del llibre que ella anomena "memòries d'una infància literària a Sant Petersburg", va néixer al recer familiar quan encara era una nena. Una

devoció per la literatura que es materialitza en el traç ferm i precís que fa servir per perfilar aquests retrats de fonda

empremta, amb els quals convida el lector a descobrir un patrimoni immens i commovedor.

NO SÉ QUÈ MOR.
DIETARI 2017-2019
de RAMON RAMON
Premi Octubre Andròmina de Narrativa 2020

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat